

Uchwała Nr VI/64/2007
Rady Powiatu w Ełku
z dnia 29 marca 2007 roku

w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Powiecie Ełckim w latach 2007 - 2010

Na podstawie art. 19 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), w związku z art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.), Rada Powiatu Ełckiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Program Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w powiecie Ełckim w latach 2007 – 2010 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Ełku.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik

Wstęp

Ustawa o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat realizuje określone zadania publiczne, w tym zadania z zakresu pomocy społecznej. Szczegółowe zadania z zakresu pomocy społecznej zapisane są w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn.zm.) w rozdziale 4 „Opieka nad rodziną i dzieckiem”. Zapisy tego rozdziału dotyczą pomocy dziecku i rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swych podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc ta powinna wspierać rodziny niezdolne do samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, a w sytuacjach koniecznych zapewniać dziecku opiekę i wychowanie poza rodziną biologiczną.

Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka, w każdym okresie jego rozwoju. Dlatego należy przede wszystkim wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Rodzina powinna otrzymywać wsparcie od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Pomoc rodzinie powinna wyprzedzać pomoc samemu dziecku i powinna być skoordynowana tak, aby kompleksowo zabezpieczać jej potrzeby.

Aby móc kompleksowo zabezpieczać rodzinę należy stworzyć lokalny system pomocy dziecku i rodzinie. Zadanie takie nakłada na powiat art. 19 ust. 1 Ustawy o pomocy społecznej, który mówi, że do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem, między innymi, programów pomocy społecznej i polityki prorodzinnej.

Powiatowy program tworzenia lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną powstał w oparciu o diagnozę środowiska i konsultację zarówno z instytucjami, placówkami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny.

Program ten jest zgodny z ogólną koncepcją programu opracowanego w tym zakresie na poziomie województwa oraz kierunkami polityki prorodzinnej państwa, jak i wypracowanymi już i obowiązującymi standardami w zakresie pomocy rodzinie i dziecku, obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Budowanie powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz tworzenie kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem powinno zawierać takie cele, jak:

- wczesna prewencja poprzez rozwój poradnictwa i terapii rodzin dysfunkcyjnych,
- tworzenie placówek wsparcia dziennego np. świetlice terapeutyczne, środowiskowe, ośrodek interwencji kryzysowej itp.,
- wspieranie rodzin i pomoc w rozwiązywaniu ich problemów,
- tworzenie zastępczej opieki rodzinnej poprzez powoływanie profesjonalnych rodzin zastępczych,

· budowanie systemu wielofunkcyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W systemie prorodzinnej profilaktyki i opieki nad dzieckiem należy uznać, docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

W sprawnym lokalnym systemie prorodzinnym większość dzieci nie powinna „wychodzić” na dłużej z kręgu rodziny. Dlatego należy podjąć pracę z rodzinami biologicznymi, aby ich dzieci pozostające w opiece zastępczej, jak najszybciej mogły powrócić do środowiska rodzinnego.

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy udzielić pomocy w formie:

I poradnictwa rodzinnego,

I terapii rodzinnej,

I pracy socjalnej.

Ustawowe zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej.

W 1999 r. wprowadzono zasadnicze zmiany w funkcjonowaniu systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Zadania z zakresu opieki nad dziećmi zostały wyłączone z systemu oświaty i przekazane pod nadzór ministra pracy i polityki społecznej w ramach nowego modelu pomocy społecznej.

W wyniku tych zmian do zadań gminy włączono zabezpieczenie podstawowych potrzeb dzieci i rodzin zamieszkujących na jej terenie. Gmina ma obowiązek tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Natomiast powiat ma realizować zadania specjalistyczne takie, jak: poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom poza rodziną, w tym w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Ustawowe zadania powiatu w tym zakresie obejmują:

I prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,

I organizowanie opieki w rodzinach zastępczych zawodowych,

I organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych,

I udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,

I wypłacanie wynagrodzenia zawodowym rodzinom zastępczym,

I pokrywanie kosztów pobytu dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

I udzielanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym różnego typu placówki pomocy społecznej,

I pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu różnego typu placówek,

I organizowanie i prowadzenie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia,

I organizowanie i prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,

I organizowanie i prowadzenie ośrodków wsparcia.

Realizatorem ustawowych zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Przy realizacji tych zadań Centrum współpracuje z różnymi podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej, z organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi. Ważna jest współpraca w tym zakresie z samorządami gminnymi i jednostkami pomocy społecznej, które wspierają rodzinę w ich naturalnym środowisku zapewniając im pomoc i opiekę w systemie dziennym, bez konieczności opuszczania środowiska lokalnego.

Podstawy prawne

Działania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym zadania zapisane w Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

2. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych,

3. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie,

4. Rozporządzenie Ministra Pracy Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych,

5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 r. w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

Diagnoza społeczna

Powiat Elcki - powiat w Polsce, utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Elk. Powiat elcki to fragment wszechświata zamknięty w północno-wschodniej części Polski na powierzchni 1112 km², w województwie warmińsko-mazurskim pośród 88 jezior, niezliczonej ilości ptaków i zwierząt.

Powiat elcki, w skład którego wchodzi gminy Elk (gm. miejska i wiejska), Kalinowo - 7,5 tys. mieszkańców, Prostki 7,8 tys. i Stare Juchy - 4,5 tys., położony jest na Pojezierzu Elckim. Powierzchnię 112 km² zamieszkują 84 tys. ludności, jest to najgęściej zaludniony powiat ziemski w regionie (75 osób/km²). Ma on charakter rolniczy, choć w Elku istnieje kilka dużych zakładów przemysłowych. Powiat elcki należy do obszaru zwanego Mazurami Garbatymi. Malownicze okolice, duże obszary leśne, liczne jeziora, rzeki Elk i Lega będące interesującymi szlakami kajakowymi.

Tabela nr 1. Demografia. Liczba ludności miasta Elk. Dane z 30.06.2005 r.

Opis Ogółem Kobiety Mężczyźni

osób % osób % osób %

ogółem 84 600 100 43 000 50,8 41 600 49,2

miasto 55 944 100 28 968 51,8 26 976 48,2

Wieś 28 656 100 14 032 49 14 624 51

- Gmina Kalinowo to gmina wiejska w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elckim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie suwalskim. Siedziba gminy to Kalinowo. Według danych z 30 czerwca 2004 r. gminę zamieszkiwało 7047 osób. Struktura powierzchni: według danych z roku 2006 - gmina Kalinowo ma obszar 285,17 km², w tym: użytki rolne: 68% , użytki leśne: 18%. Gmina stanowi 25,65% powierzchni powiatu. Sąsiednie gminy - Augustów, Bargłów Kościelny, Elk, Olecko, Prostki, Raczki, Rajgród, Wieliczki.

Tabela nr 2. Demografia. Liczba ludności gminy Kalinowo. Dane z 30.06.2004r.

Opis Ogółem Kobiety Mężczyźni

Jednostka osób % osób % osób %

Populacja 7047 100 3423 48,6 3624 51,4

Gęstość zaludnienia (mieszk./km²) 24,7 12 12,7

- Gmina Prostki to gmina wiejska w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elckim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie suwalskim. Siedziba gminy to Prostki. Według danych z 30 czerwca 2004 r. gminę zamieszkiwało 7509 osób. Struktura powierzchni: według danych z roku 2006 r. - gmina Prostki ma obszar 230,47 km², w tym: użytki rolne: 66%, użytki leśne: 22%. Gmina stanowi 20,73% powierzchni powiatu. Sąsiednie gminy - Biała Piska, Elk, Grajewo, Grajewo, Kalinowo, Rajgród, Szczuczyn.

Tabela nr 3. Demografia. Liczba ludności gminy Prostki. Dane z 30.06.2004 r.

Opis Ogółem Kobiety Mężczyźni

Jednostka osób % osób % osób %

Populacja 7509 100 3696 49,2 3813 50,8

gęstość zaludnienia(mieszk./km²) 32,6 16 16,5

- Gmina Stare Juchy to gmina wiejska w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elckim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie suwalskim. Siedziba gminy to Stare Juchy. Według danych z 30 czerwca 2004 r. gminę zamieszkiwały 4023 osoby. Struktura powierzchni: według danych z roku 2006 - gmina Stare Juchy ma obszar 196,55 km², w tym: użytki rolne: 59%, użytki leśne: 17%. Gmina stanowi 17,68% powierzchni powiatu. Sąsiednie gminy - Elk, Orzysz, Świętajno, Wydminy.

Tabela nr 4. Demografia. Liczba ludności gminy Stare Juchy. Dane z 30.06.2004 r.

Opis Ogółem Kobiety Mężczyźni

jednostka osób % osób % osób %

populacja 4023 100 1976 49,1 2047 50,9

gęstość zaludnienia(mieszk./km²) 20,5 10,1 10,4

Z prognoz demograficznych dla powiatu elckiego do roku 2015 wynika, że liczba ludności będzie systematycznie malała. Wiąże się to z odpływem ludności z powiatu w poszukiwaniu pracy z powodu bezrobocia, którego stopa wg stanu na 31 grudnia 2005 r. wynosiła 28,9%. Również ludzie młodzi, kształcący się poza powiatem, nie mając szansy na zatrudnienie, nie wracają do swojego miejsca zamieszkania.

Z bezrobociem wiąże się ściśle ubóstwo i brak perspektyw życiowych. Jest to niepokojący objaw, ponieważ wpływa na zwiększenie rozmiaru różnych patologii społecznych takich, jak: agresja, przemoc domowa, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przestępczość.

Problem ten dotyczy nie tylko dorosłych, ale w sposób szczególny dotyka dzieci, które nie znajdują oparcia i właściwej opieki we własnej rodzinie biologicznej. Rodzice niewłaściwie wypełniający swą funkcję opiekuńczo-wychowawczą mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawiani. Z tego powodu dzieci obejmowane są różnymi formami opieki zastępczej tj. umieszczane są w rodzinach zastępczych spokrewnionych, zawodowych lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Według stanu na 10 października 2006 r. zastępczą formą opieki w powiecie elckim objęto 248 dzieci, co zostało przedstawione w poniższych zestawieniach:

Tabela nr 5. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

Typy rodzin Liczba rodzin Liczba dzieci

na terenie powiatu poza powiatem umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem umieszczonych w rodzinach na terenie powiatu elckiego pochodzących z innych powiatów

Rodziny zastępcze spokrewnione 123 6 151 13 10

Rodziny zastępcze niespokrewnione 19 2 46 4 2

Rodziny zastępcze zawodowe 2 1 13 2 0

- wielodzietne 0 0 0 0 0

- specjalistyczne 0 0 0 0 0

- o charakterze pogotowia rodzinnego 2 0 6 0 1

OGÓŁEM 146 9 216 19 13

Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w rodzinach ulega ciągłym, ale niewielkim zmianom. Nie dostrzega się tendencji spadkowej, a problem braku właściwej opieki rodzicielskiej nad dziećmi jest ciągle aktualny.

Tabela nr 6. Liczba wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Elckiego

Typ placówki Nazwa placówki Liczba dzieci

Placówka interwencyjna Pogotowie Opiekuńcze 0

Placówka rodzinna Rodzinny Dom Dziecka 17

Placówka socjalizacyjna Publiczny Dom Dziecka 34

Niepubliczny Dom Dziecka 0

OGÓŁEM 51

Tabela nr 7. Liczba wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem Powiatu Elckiego

Typ placówki Nazwa placówki Liczba dzieci

Placówka interwencyjna Pogotowie Opiekuńcze 1

Placówka rodzinna Rodzinny Dom Dziecka 3

Placówka socjalizacyjna Publiczny Dom Dziecka 16

Wioski Dziecięce 4

OGÓŁEM 24

Tabela nr 8. Liczba wychowanków kontynuujących naukę

Poziom kształcenia Liczba wychowanków

z rodzin zastępczych z placówek

Wyższe 6 0

Policealne 16 4

Średnie 17 9

Zasadnicze zawodowe 1 5

Gimnazjum 0 3

OGÓŁEM 40 21

Niepokojącym zjawiskiem na terenie powiatu jest również liczba rodzin, w których występuje przemoc domowa. W okresie od 1.01.-31.12.2005 r. do 01.01-31.09.2006 r. policja przeprowadziła interwencje domowe w różnych środowiskach, w których świadkami i ofiarami przemocy domowej były dzieci. W środowiskach tych założono dokumentację „Niebieskiej Karty”.

Tabela nr 9. Interwencje domowe związane z przemocą objętych procedurą Niebieskiej Karty w okresie 01.01-31.12. 2005 r.

rodzaj w tym liczba

interwencje domowe dotyczy przemocy w rodzinie 316

stwierdzono fakt przemocy w rodzinie ----

sytuacja konfliktowa z zagrożeniem przemocy w rodzinie

ofiary przemocy w rodzinie kobiety 326

mężczyźni 13

dzieci do 13 lat 230

nieletni od 13 do 18 lat 114

sprawcy przemocy rodzinnej kobiety 5

mężczyźni 309

nieletni 3

sprawcy przemocy domowej pod wpływem alkoholu zatrzymani w izbie wytrzeźwień 194

przymusowe leczenie 4

rażące zaniedbanie władzy rodzicielskiej ----

postępowanie przygotowawcze wobec przemocy domowej wszczęte 16

stwierdzone 5

zakończone 10

Dane uzyskane z KPP w Elku

Tabela nr 10. Interwencje domowe związane z przemocą objętych procedurą Niebieskiej Karty w okresie 01.01-31.09.2006 r.

rodzaj w tym liczba

interwencje domowe dotyczy przemocy w rodzinie 364

stwierdzono fakt przemocy w rodzinie ----

sytuacja konfliktowa z zagrożeniem przemocy w rodzinie

ofiary przemocy w rodzinie kobiety 361

mężczyźni 42

dzieci do 13 lat 279

nieletni od 13 do 18 lat 133

sprawcy przemocy rodzinnej kobiety 8

mężczyźni 354

nieletni 3

sprawcy przemocy domowej pod wpływem alkoholu zatrzymani w izbie wytrzeźwień 230

przymusowe leczenie 8

rażące zaniedbanie władzy rodzicielskiej

postępowanie przygotowawcze wobec przemocy domowej wszczęte 32

stwierdzone 26

zakończone 28

Dane uzyskane z KPP w Elku

Ponadto z danych uzyskanych z Sądu wynika, że w okresie od 1.01.-30.09.2006 r. w sprawach opiekuńczo-wychowawczych toczyły się 103 postępowania. W wyniku tego 35 dzieci objęto opieką zastępczą w rodzinach zastępczych i 13 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ograniczając lub pozbawiając rodziców praw rodzicielskich. Ponadto 14 rodziców zostało pozbawionych władzy rodzicielskiej, a 33 środowiska objęto nadzorem kuratora.

Tabela nr 11. Diagnoza istniejącej infrastruktury w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Nazwa instytucji, placówki, organizacji pozarządowej Działalność instytucji, placówek i organizacji pozarządowych świadczących pomoc dziecku i rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formach instytucjonalnych, wsparcia dziennego i opiece rodzinnej Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełno-sprawności w Elku Wykonywanie zadań w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla celów pomocy społecznej, zatrudnienia oraz korzystania z ulg i uprawnień

Miejski Punkt Konsultacyjny dla osób dotkniętych problemami uzależnienia oraz przemocy domowej w Elku Pomoc psychologiczna, pedagogiczna, prawna i socjalna dla ofiar i sprawców przemocy domowej, osób uzależnionych i współuzależnionych.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Elku Poradnictwo rodzinne, zawodowe, psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, terapia.

Specjalny Ośrodek Szkolno -Wychowawczy w Elku Szkoła podstawowa, gimnazjalna, zawodowa dla dzieci z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej do kształcenia specjalnego.

Ośrodki Pomocy Społecznej I Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku I Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku I Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach I Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie I Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych na terenie podległej gminy
Ośrodek Interwencji Kryzysowej Zapewnienie pomocy psychologicznej, schronienia, wyżywienia oraz niezbędnej pomocy materialnej

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień Kreowanie lokalnej polityki wobec alkoholu poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu lokalnych aktów prawnych itp.

Poradnia Leczenia Uzależnień Prowadzenie terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych

Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Narkotyków i ich Rodzin Konsultacje na temat: szkodliwości działania środków psychoaktywnych, możliwości terapii oraz pomoc w zorganizowaniu i doboru leczenia odwykowego.

Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy Domowej Zapewnienie wsparcia psychologicznego oraz porad prawnych.

Elckie Stowarzyszenie "Centrum Trzeźwości" Prowadzenie spotkań grup AA i AI.- aten

Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Elckiej Zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki, zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, zdrowotnych, religijnych i kulturalnych, a także poprzez terapię zajęciową stwarzanie warunków do realizacji własnych zainteresowań i wyzwalanie aktywności mieszkańców.

Sąd Rejonowy w Elku Wydział Rodzinny i Nieletnich Orzekanie i wydawanie wyroków w sprawach rodzinnych i opiekuńczych

Centrum Młodzieżowe "Quo vadis" i Centrum Charytatywne im. Jana Pawła II „Nie lękajcie się” Caritas Diecezji

Elckiej Siłownia, bilard, kawiarenka internetowa i świetlica dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu elckiego

Stowarzyszenie Przyjaciół „Amazonki” w Elku Zorganizowanie wsparcia dla kobiet, rehabilitacja fizyczna i psychiczna, organizowanie wsparcia, profilaktyka

Stowarzyszenie „Kormoran” na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Elku Wspomaganie

wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo ułatwiającego funkcjonowanie w środowisku

Polski Związek Niewidomych w Elku Pomoc osobom niewidomym, często pomoc materialną, wyszukiwanie sponsorów, współpraca z PCPR

Katolicki Ośrodek Adopcyjno -Opiekuńczy w Elku Zadania na rzecz mieszkańców powiatu elckiego wykonuje KOA-O w Elku zgodnie z zawartym porozumieniem

Północno - Wschodnie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane i Osób

Niepełnosprawnych Usprawnienie procesu rehabilitacji fizycznej. Wsparcie dla chorych i ich rodzin. Niwelacja barier architektonicznych. Edukacja społeczna na temat niepełnosprawności.

Związek Harcerstwa Polskiego w Elku Wychowanie dzieci i młodzieży w oparciu o wartości chrześcijańskie, moralne i patriotyczne

Warsztaty Terapii Zajęciowej Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Fundacja pomocy dzieciom im. św. Dominika Savio w Elku Prowadzenie domu pobytu dziennego dla dzieci z rodzin ubogich, wielodzietnych oraz dysfunkcyjnych. Organizowanie w/w dzieciom ferii zimowych i wypoczynku letniego.

Stowarzyszenie na Rzecz Chorych Długotrwale Unieruchomionych "Niebieski Parasol" w Elku Sprawowanie wszechstronnej opieki medycznej, społecznej i duchowej nad długotrwale chorymi.

Stowarzyszenie Monar - Markot w Elku Zapewnienie całodobowego pobytu, wyżywienia, odzieży, środków higieny osobistej, leków oraz pomocy medycznej dla bezdomnych mężczyzn

Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci "Tęczowy Dom" w Elku Prowadzenie kompleksowej opieki i rehabilitacji dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Zapewnienie dziennej oraz całodobowej opieki dla dzieci niepełnosprawnych.

Oratorium im. św. Jana Bosko w Elku Prowadzenie działalności opiekuńczo - wychowawczej w środowisku dzieci i młodzieży.

Salezjańska Organizacja Sportowa "SALOS" w Elku Prowadzenie działalności sportowo – wychowawczej wśród dzieci i młodzieży, w szczególności z rodzin ubogich, niewydolnych wychowawczo i patologicznych.

Dane dotyczące Programu

Miejsce realizacji Programu: Teren Powiatu Elckiego

Czas realizacji Programu: Lata 2007 – 2010

Adresaci programu:

I rodziny biologiczne

I rodziny zastępcze

I placówki opiekuńczo-wychowawcze

I usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych

I osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej i niedostosowane społecznie

Koordynator Programu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku

Źródła finansowania Programu:

I środki własne powiatu

I środki samorządów gminnych

I środki własne jednostek organizacyjnych powiatu
I środki partnerów uczestniczących w Programie
I dotacje celowe
I środki pozyskane z różnych źródeł

Partnerzy:

• Administracja samorządowa,
I Miejski i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
I Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
I Pełnomocnicy wójtów i burmistrzów ds. uzależnień w gminach,
I Szkoły,
I Placówki pomocy społecznej,
I Sąd Rodzinny, kuratorzy zawodowi i społeczni,
I Policja,
I Organizacje pozarządowe,
I Służba zdrowia,
I Wolontariusze,
I Sponsorzy,
I Lokalne media.
Cel strategiczny

Realizacja polityki prorodzinnej może przynieść lepsze efekty, jeżeli będzie miała charakter systemowy i zintegrowany, z udziałem wielu podmiotów działających na rzecz rodziny, w szczególności samorządów lokalnych, Kościoła Katolickiego, innych kościołów, związków wyznaniowych oraz organizacji pozarządowych.

Opracowując i tworząc system opieki nad rodziną i dzieckiem ważne jest włączenie wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym wspierających i wspomagających dziecko i rodzinę, poprzez wcześniej ustalone kierunki działań tj.:

• tworzenie optymalnych warunków dla rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczej i wychowawczej
• zapewnienie opieki i wychowania dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodzicielskiej
• wysoki standard usług.

Wyszczególniono następujący cel strategiczny:

Zorganizowanie kompleksowego i sprawnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Elckim.
Cele szczegółowe

1. Organizowanie systemu wsparcia dziecka i rodzinie w ich naturalnym środowisku
2. Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego
3. Podnoszenie standardów usług instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie
4. Udzielanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym niektóre typy placówek i rodziny zastępcze
5. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży

Tabela nr 12. Organizowanie systemu wsparcia dziecka i rodzinie w ich naturalnym środowisku

Zadania do realizacji Partnerzy Planowany termin realizacji

Wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez: • pracę socjalną z rodziną, • pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, szkoły Praca ciągła

Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego, prawnego, pedagogicznego dla rodzin w sytuacji kryzysowej Urząd Miasta Praca ciągła

Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego, prawnego, pedagogicznego dla rodzin naturalnych i zastępczych PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej, Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna Praca ciągła

Prowadzenie poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej KOA-O Diecezji Elckiej Praca ciągła

Współpraca z organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc na rzecz dziecka i rodziny - wsparcie finansowe dla tych organizacji, poradnictwo, szkolenie wolontariuszy Starostwo Powiatowe, PCPR, samorządy gminne Zadanie o charakterze ciągłym

Udoskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy i realizowanych formach świadczeń np. strony internetowe, punkt informacji działający przy PCPR, plakaty, ulotki, notatki prasowe PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej, Ośrodki Pomocy Społecznej, Praca ciągła

Budowanie sieci współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje, sąd rodzinny, szkoły, placówki pomocy społecznej Praca ciągła

Utworzenie Punktu Mediacji w sprawach rodzinnych Urząd Miasta, PCPR, sąd, policja, organizacje pozarządowe 2007

Tabela nr 13. Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego

Zadania do realizacji Partnerzy Planowany termin realizacji

Prowadzenie akcji informacyjnej na temat rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem nowych form rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej na podstawie

zawartego porozumienia

Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat opieki zastępczej poprzez: Ď opracowanie i rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, Ď artykuły prasowe, Ď audycje radiowe itd. PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej na podstawie zawartego porozumienia

Prowadzenie lobbingu na rzecz pozyskania kandydatów do prowadzenia zastępczej opieki nad dzieckiem

PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej Praca ciągła

Szkolenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych i zawieranie umów cywilno-prawnych w sprawie opieki i wychowania powierzonych im dzieci PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej na podstawie zawartego porozumienia i występującymi potrzebami

Stworzenie systemu cyklicznych szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej na podstawie zawartego porozumienia

Szkolenie pracowników socjalnych na temat rodzinnej opieki zastępczej celem uzyskania wsparcia w poszukiwaniu nowych rodzin zastępczych i organizowaniu pracy socjalnej z rodziną biologiczną PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej MOPS, GOPS-y na podstawie zawartego porozumienia

Tworzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe Zgodnie z występującymi potrzebami

Wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej na podstawie zawartego porozumienia

Tabela nr 14. Podnoszenie standardów usług instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie

Zadania do realizacji Partnerzy Planowany termin realizacji

Zapewnienie mieszkańcom powiatu korzystania z usług świadczonych przez Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy na podstawie zawartego porozumienia PCPR, KOA-O Diecezji Elckiej Praca ciągła

Prowadzenie wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo - wychowawczej o charakterze socjalizacyjno - interwencyjnym w tym: Dwa samodzielne mieszkanie w formie grupy socjalizacyjnej dla 14 dzieci Grupa Interwencyjna dla 10 dzieci Dwie grupy usamodzielnienia przy ul. Orzeszkowej dla 10 dzieci i przy ul. Wojska Polskiego 45 dla 14 dzieci Mieszkanie chronione dla wychowanków placówek i z rodzin zastępczych Starostwo Powiatowe, PCPR, Caritas Diecezji Elckiej 2007-2012

Tabela nr 15. Udzielanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowanków opuszczających niektóre typy placówek i rodziny zastępcze

Zadania do realizacji Partnerzy Planowany termin realizacji

Praca z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w placówce lub rodzinie zastępczej na rzecz jego powrotu po uzyskaniu pełnoletności do środowiska rodzinnego PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, sąd Praca ciągła

Pozyskanie bazy lokalowej i utworzenie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek, pozbawionych możliwości powrotu do miejsca zamieszkania PCPR, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne i powiatowy, organizacje pozarządowe, sponsorzy Praca ciągła

Tworzenie programów usamodzielnienia, czuwanie nad ich realizacją, korekta i dostosowanie do aktualnych potrzeb PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodzina zastępcza, ośrodki pomocy społecznej Praca ciągła

Utworzenie grup wsparcia usamodzielnianych wychowanków PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, wychowankowie Wg potrzeb

Praca wychowawców z osobami przewidzianymi do usamodzielnienia pod kątem wyrabiania odpowiednich umiejętności i samodzielności PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe Praca ciągła

Wdrażanie programów psychoedukacyjnych skierowanych do osób usamodzielnianych PCPR Praca ciągła

Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnianym wychowankom, objęcie ich pomocą pedagogiczną, psychologiczną, prawną, socjalną, doradztwem zawodowym PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty gospodarcze Praca ciągła

Tabela nr 16. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży

Zadania do realizacji Partnerzy Planowany termin realizacji

Diagnoza środowiska rodzinnego (rodzin korzystających z pomocy społecznej) pod kątem występowania czynników ryzyka nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży, opracowanie danych: diagnoza i prognoza (wnioski do pracy z rodziną) PCPR, ośrodki pomocy społecznej, sąd, szkoły Praca ciągła

Przewidywane efekty i rezultaty programu

Należy oczekiwać następujących efektów podjętych ww. działań takich, jak:

I wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach biologicznych,

I podniesienie świadomości rodziców biologicznych dotyczącej odpowiedzialności za wychowanie własnych dzieci,

I utworzenie sieci placówek wsparcia dziennego,

I rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego,

I utworzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych,
I utworzenie placówek rodzinnych i socjalizacyjnych dla dzieci pozbawionych właściwej opieki,
I podniesienie jakości usług świadczonych przez placówki,
I powstanie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia,
I lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, nabycie i wykształcenie odpowiednich umiejętności, które pomogą wychowankom placówki prowadzić samodzielne życie po osiągnięciu pełnoletności,
I podniesienie poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży przebywających w zastępczych formach opieki,
I wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie opieki zastępczej,
I stworzenie systemu współpracy między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
I zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych,
I pozyskanie do współpracy wolontariuszy.

Monitoring i ewaluacja programu

Ewaluacja powinna:

• Sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane,
• Przyczynić się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują.
W ramach ewaluacji prezentowanego programu prowadzony będzie monitoring. Monitorowana musi być przede wszystkim diagnoza środowiskowa. Od zebranych danych, dotyczących poszczególnych elementów diagnozy środowiskowej, zależeć będzie czy wyznaczone w programie cele są wystarczające i w jakiej kolejności będą realizowane. Monitoring diagnozy środowiskowej pozwoli również określić, które z opracowanych kierunków działań powinny być realizowane i w jakim czasie. Okaże się również, które z projektów socjalnych wyznaczonych w poszczególnych kierunkach działań, powinny być uruchamiane.

W zakresie ewaluacji prowadzona będzie również ocena. Ocenie podlegać będą przede wszystkim:

• Stopień realizacji celów szczegółowych,
• Badane wskaźniki,
• Projekty socjalne realizowane w poszczególnych kierunkach działań,
• Metody i techniki realizacji poszczególnych zadań w projektach socjalnych,
• Skuteczność działań podejmowanych w ramach projektów,
• Zaangażowanie realizatorów zadań oraz ich współpracowników w projektach.

Wskaźniki ewaluacji:

• Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wielopokoleniowej,
• Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny w mieście i gminie,
• Liczba miejsc wsparcia dziennego w poszczególnych typach placówek w mieście i gminie,
• Liczba dzieci korzystających z zajęć w poszczególnych typach placówek wsparcia dziennego,
• Liczba dzieci umieszczonych w adopcji,
• Liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny: spokrewnione z dzieckiem, niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego,
• Liczba rodzin zastępczych, w tym rodziny spokrewnione z dzieckiem, niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego,
• Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, w tym rodziny: spokrewnione z dzieckiem, niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego,
• Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego i rodzinnego,
• Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych w stosunku do liczby dzieci objętych opieką instytucjonalną,
• Liczba usamodzielniających się wychowanków (powyżej 18 roku życia), w tym: opuszczających rodziny zastępcze i placówki,
• Liczba wychowanków placówek lub rodzin zastępczych oczekujących na mieszkania z zasobów gminy,
• Liczba interwencji policji i pomocy społecznej w sprawach przemocy w rodzinie z użyciem procedury „Niebieskiej Karty”,
• Liczba i rodzaje placówek udzielających pomocy dzieciom krzywdzonym i zaniedbywanym,
• Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych pomocą społeczną przypadająca na jednego pracownika socjalnego,
• Liczba rodzin zastępczych przypadająca na jednego pracownika,
• Liczba zawartych kontraktów socjalnych w rodzinach dysfunkcyjnych.

Ewaluację prowadzić będą:

• Władze Powiatu w Elku
• Dyrekcja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elku
• Pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elku

Podsumowanie

Najważniejszymi obecnie zadaniami wynikającymi z niniejszego programu jest kontynuowanie reformy nowego jakościowo systemu pomocy dziecku i rodzinie, a w szczególności: odchodzenie od starych form i schematów tworzenia i realizowania programów.

Wychodzi się z założenia, że dla prawidłowego rozwoju dziecka niezbędne jest zapewnienie mu opieki w rodzinie naturalnej lub w warunkach maksymalnie zbliżonych do tych, jakie w niej występują.

Dlatego należy podejmować działania, aby jak najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym. Osiągniemy to dzięki rozwojowi poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego i rozwój sieci środowiskowych placówek wsparcia dziennego.

Istotnym działaniem na rzecz utrzymania prawidłowo funkcjonującej rodziny jest również wsparcie finansowe i materialne pozwalające na wyjście z sytuacji kryzysowej.

Dla dzieci, które zostały pozbawione właściwej opieki i wychowania w rodzinie biologicznej, należy tworzyć zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Niezbędne jest również tworzenie małych placówek socjalizacyjnych dla dzieci, które z różnych przyczyn, nie mogą zaznać opieki w rodzinach zastępczych.

Należy jednak dążyć do skracania okresów pobytu dzieci w zastępczej formie opieki na rzecz powrotu do rodzin biologicznych. Im krócej dzieci przebywać będą w instytucjonalnych formach opieki, tym lepiej dla samych dzieci.

Dla realizacji tych celów niezbędny jest rozwinięty i szybko reagujący system wsparcia środowiskowego wraz z pomocą terapeutyczną, materialną i socjalną przeznaczoną dla rodzin dysfunkcyjnych z wczesną interwencją zespołów składających się z profesjonalistów (pracownik socjalny, terapeuta, psycholog, pedagog szkolny, kurator zawodowy).

Cele te będą mogły być prawidłowo realizowane, gdy zostanie stworzony sprawnie funkcjonujący system współpracy i komunikacji pomiędzy organizacjami i instytucjami świadczącymi pomoc rodzinie i dziecku na terenie powiatu ełckiego. Koordynatorem tego działania będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.